

Зміст

Заняття 1. Об'єкт кримінального правопорушення	2
Заняття 2. Об'єкт кримінального правопорушення	5
Заняття 3. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення.....	7
Заняття 4. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення.....	9
Заняття 5. Суб'єкт кримінального правопорушення.....	11
Заняття 6. Суб'єкт кримінального правопорушення.....	14
Заняття 7. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення.....	16
Заняття 8. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення.....	18
Заняття 10. Стадії вчинення кримінального правопорушення.....	20
Заняття 11. Стадії вчинення кримінального правопорушення.....	22
Заняття 12. Співучасть у вчиненні кримінального правопорушення	24
Заняття 13. Співучасть у вчиненні кримінального правопорушення	27
Заняття 14. Множинність кримінальних правопорушень	29
Заняття 15. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння....	30
Заняття 16. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння....	33
Заняття 17. Звільнення від кримінальної відповідальності.....	35

Заняття 1. Об'єкт кримінального правопорушення

Семінарсько-практичне заняття (2 години)

Методичні зауваження

Вивчення цієї теми потрібно починати з засвоєння ст. 1 КК України, в якій дається повний перелік основних об'єктів, що охороняються кримінальним правом. Необхідно з'ясувати, що об'єктом кримінального правопорушення є суспільні відносини, блага, цінності та інтереси, які охороняються кримінальним правом.

Треба ґрунтовно розібратися у видах об'єктів (загальний, родовий, безпосередній), звернути особливу увагу на поняття і значення родового і безпосереднього об'єкта. Від безпосереднього об'єкта слід відрізнити предмет посягання (майно, цінності немайнового характеру і т.ін.). В той самий час слід визнати, що об'єкт - обов'язковий елемент складу кожного кримінального правопорушення, що не можна сказати про предмет.

Питання для вивчення

---

1. Поняття об'єкту кримінального правопорушення
  2. Види об'єктів
  3. Предмет кримінального правопорушення
  4. Потерпілий від кримінального правопорушення
-

Теми рефератів

«Співвідношення об'єкта і предмета кримінального правопорушення», «Види предметів кримінального правопорушення», «Відмінність предмета кримінального правопорушення від знарядь і засобів його вчинення», «Історичний аспект становлення поняття об'єкта та предмета кримінального правопорушення»

Додаткові завдання

---

1. Знайдіть в Особливій частині декілька різних родових об'єктів.
2. Порівняйте безпосередній основний та безпосередній додатковий об'єкти.
3. Знайдіть в особливій частині КК декілька двооб'єктних кримінальних правопорушень.
4. Наведіть приклад кримінального правопорушення з факультативним (неосновним, необов'язковим) безпосереднім об'єктом.
- 5.

Знайдіть в особливій частині КК декілька кримінальних правопорушень, у яких визначений предмет.

Перелік додаткової літератури

---

1. Бандурка І. О. Об'єкт злочину як кримінально-правова категорія. Право.ua. 2015. № 2. С. 70-75. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pravo_2015_2_15
2. Брич Л. Значення видів об'єкта злочину і таких ознак, як предмет і потерпілий у розмежуванні суміжних складів злочинів між собою і для розмежування складів злочинів, передбачених конкуруючими нормами. Вісник Львівського університету: Серія юридична. 2007. Вип. 14. С. 226-242.
3. Вітко О. Ю. Теоретичні аспекти об'єкта і предмета злочину. Dictum factum. 2020. № 1. С. 111-120. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dicf_2020_1_18
4. Грищук В. К., Ортинський В. Л. До питання про поняття об'єкта злочину у сучасній науці кримінального права. Грищук В. К. Вибрані наукові праці. Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2010. С. 624-629.
5. Демидова Л. М. Учення про об'єкт злочину в працях академіка В. Я. Тація. Проблеми законності. 2020. Спец. вип. С. 116-134. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2020_Spets
6. Колос С. Об'єкт злочину у науці кримінального права. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 11. С. 196-199. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_11_38
7. Павленко Т. А. Об'єкт злочину в доктрині кримінального права. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2018. Вип. 3. С. 92-102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2018_3_11
8. Пеньковська Г. В. До питання про родовий об'єкт злочину. Актуальні проблеми держави і права. 2012. Вип. 67. С. 655-662. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2012_67_93
9. Прудковська М. Р. Значення об'єкта злочину при визначенні суспільної небезпеки діяння. Web of science and Academic Researcher. 2019. № 1. С. 139-144. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/wsar_2019_1_24
10. Тацій В. Я. Об'єкт злочину. Вісник Асоціації кримінального права України. 2015. Вип. 2. С. 358-360. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vakpu_2015_2_33
11. Фесенко Є. В. Проблеми структури об'єкта як елемента складу злочину. Юридична Україна. 2019. № 11. С. 73-75. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2019_11_13
12. Чугуников І. І. До питання про поняття об'єкта злочину. Актуальні проблеми держави і права. 2006. Вип. 27. С. 208-217. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2006_27_41

13. Чугуніков І. І. Об'єкт злочину як нормативне поняття. Держава та регіони. Серія: Право. 2017. № 4. С. 60-73. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drp_2017_4_13

14. Яремко Г. З. Спільність об'єкта злочину в асоціаціях кримінально-правових норм про різні склади одного злочину. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2014. Вип. 3-4. С. 168-176. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2014_3-4_23

Задачи

Задача 1. Дячук у п'яному стані напав на вулиці на Мельника, який відмовився дати йому сигарету, хоча при ньому закурив сам і показав, що у нього є ціла пачка. Ударивши двічі Мельника по обличчю, Дячук зірвав з нього пальто, вихопив ніж і за його допомогою порізав пальто, після чого з силою штовхнув Мельника на вітрину магазину. Скло вітрини розміром 3 x 4 м (його вартість була визначена в 500 грн.) розбилося, а Мельнику були спричинені середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Визначте об'єкт і предмет кримінального правопорушення.

Задача 2. Когут і Микуляк задумали викрасти вантажі, що перевозяться в контейнерах на платформах поїздів. На залізничному перегоні за допомогою гайкового ключа і ломика вони влаштували аварію поїзда. З розбитого контейнера вони узяли декілька рулонів тканини і різні товари на велику суму грошей. Викрадене за півціни було реалізоване скупникові краденого Волощуку.

Вкажіть об'єкти і предмети вчинених кримінальних правопорушень.

Задача 3. Боднарчук викрав у свого родича, працівника охоронної фірми, пістолет. Через день він з використанням пістолета вчинив напад на сусіда по дачі Горбатого, забравши у нього найбільш цінні речі.

У якому випадку пістолет буде предметом, а в якому - знаряддям кримінального правопорушення? Назвіть об'єкти кримінальних правопорушень.

Задача 4. З вини завідувача свинофермою Новицького було допущено скидання в річку гнійних нечистот, що привело до масової загибелі риби. Новицький був засуджений за ст. 236 КК України.

Чи вірно встановлено норму, за якою відповідатиме Новицький, з врахуванням об'єкта та предмета посягання?

Заняття 2. Об'єкт кримінального правопорушення

Практичне заняття (2 години)

Задача 5. Грещук в с.Нові Бросківці Сторожинецького району Чернівецької області, будучи приватним підприємцем - суб'єктом підприємницької діяльності з розпиловки лісодеревини у травні 2010 року прийняв на роботу Щербинюка та Хайнуса, не уклавши з ними трудової угоди та не зареєструвавши її в центрі зайнятості. В також в роботі лісорозпилочного цеху він використовував саморобні верстати, які належним чином не забезпечували охорону праці, тобто не було захисних засобів, гальмівних пристроїв. Крім того, Грещук також не оформляв належним чином проходження працівниками інструктажів з охорони праці, хоча проводив їх усно.

Визначте об'єкт(и) кримінального правопорушення(ь) та його (їх) види. Встановіть, чи має в даному випадку місце багатооб'єктне правопорушення, чи мова йде про декілька кримінальних правопорушень.

Задача 6. З початку червня 2010 року Федорів на території бувшої райзаготконтори став приймати лом чорних металів від населення. 23 червня 2010 року до нього прийшли працівники міліції і почали складати протокол, повідомивши Федоріва, що дана діяльність вимагає спеціальної ліцензії, про що той не знав.

Визначте об'єкт посягання. Чи впливає предмет кримінального правопорушення на кваліфікацію скоєного?

Задача 7. 07.06.2010 року близько 07.30 год. Палагіцький біля гаражів поряд з Ладизинською ТЕС у м. Ладизин Вінницької області, виявив штик-ніж, який згідно висновку експерта № 178-Х від 22.06.2010 року є холодною зброєю, виготовленою заводським способом, та є штиком до магазинного карабіну зразка 1940 року СВГ-40. Палагіцький спочатку сховав штик-ніж, а у подальшому незаконно носив при собі у спеціально виготовленому власноруч чохла без передбаченого законом дозволу до 12.30 годин 08.06.2010 року, коли дана зброя була у нього виявлена та вилучена працівниками міліції у м. Ладизин Вінницької області.

Яке значення для кваліфікації скоєного має штик-ніж, визнаний холодною зброєю? Встановіть об'єкт та предмет кримінального правопорушення. Чи є в даному випадку засоби вчинення кримінального правопорушення?

Задача 8. 20 травня 2010 року біля 21 год. Головчак, будучи в стані алкогольного сп'яніння, знаходячись на літній площадці кафе «Рубінові вогні», заважаючи відпочинку громадян, висловлюючись протягом значного періоду часу нецензурною лексикою, затіяв бійку з Ключівським, у ході якої розбив два віконних скла та пошкодив іншого майна на суму 1518 грн. Робота кафе була перервана до наступного дня.

Встановіть об'єкт(и) кримінального правопорушення(ь).

Задача 9. Панчук 10.03.2010 року близько 09 год. 30 хв., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, з метою перевірити чи перебуває його колишня дружина Маланчук в квартирі, в якій вона проживає по найму, незаконно, шляхом вибивання ногою вхідних дверей проник до вищевказаної квартири.

Встановіть об'єкт(и) кримінального правопорушення(ь).

Задача 10. 12 червня 2010 року близько 14.00 години Копитко за 40 грн. продав Шимоні 4 диска формату «DVD», на 3-х з яких міститься відеоінформація, яка згідно висновку мистецтвознавчої експертизи №801 від 26.06.2010 року відноситься до порнографічної продукції, а на одному - до продукції, що пропагує культ насильства і жорстокості. Диски Копитко незаконно придбав на початку червня 2010 року за ціною 3 грн. у невстановленої особи і зберігав їх за місцем свого проживання, а 12.06.2010 року у зв'язку з скрутним матеріальним становищем вирішив збути диск стороннім особам.

Визначте об'єкт і предмет кримінального правопорушення. Яке значення має предмет кримінального правопорушення для кваліфікації?

Задача 11. 28 лютого 2010 року приблизно о 09 годині 30 хвилин Сміжак, знаходячись на території Засумського цвинтаря № 8 по вул. Баумана в м. Суми, відігнув металеві стовпчики та витягнув з пазів частину металевої огорожі розміром 90x55x2,5 см, яка була встановлена на могилі Стиславського загальною вагою 25 кг, вартістю 400 грн. В подальшому Сміжак виніс вказану огорожу з кладовища з метою здачі до пункту прийому металобрухту по вул. Калініна, 178.

Визначте об'єкт та предмет посягання.

Задача 12. Миронюк 21.02.2010 року на сходовій клітці другого поверху будинку № 44 по вул. Крупської в м.Свпаторія вирвав у Феденчук з вуха золотий кульчик, а потім, притиснувши потерпілу до стіни, наніс їй декілька ударів в лице, спричинивши легкі тілесні ушкодження.

Встановіть об'єкти і предмет кримінального правопорушення

Заняття 3. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення

Семинарське заняття (2 години)

Методичні зауваження

Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення як зовнішній прояв суспільно небезпечного посягання характеризується обов'язковими та факультативними ознаками. Слід пам'ятати, що дія (бездіяльність) входять до об'єктивної сторони всіх без винятку кримінальних правопорушень і тому називаються обов'язковими ознаками. У зв'язку із з'ясуванням ролі наслідків і причинного зв'язку потрібно особливу увагу звернути на питання про розподіл складів кримінальних правопорушень на матеріальні, формальні та формально-матеріальні.

Факультативність певних ознак об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення не завжди свідчить про їх другорядність, необов'язковість. У певних випадках (в разі, якщо такі ознаки належать до конститутивних, кваліфікуючих та інших ознак кримінального правопорушення) вони переходять до розряду обов'язкових ознак складу кримінального правопорушення.

Питання для вивчення

---

1. Поняття і значення об'єктивної сторони
  2. Діяння - основний елемент об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення
  3. Злочинні наслідки та їх види
  4. Причинний зв'язок між діяннями та наслідками та його значення для можливості притягнення особи до кримінальної відповідальності.
  5. Факультативні елементи об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
-

Теми рефератів

«Дія і бездіяльність та їх особливості», «Теорії причинного зв'язку», «Моральна шкода при вчиненні кримінального правопорушення», «Знаряддя та засоби як факультативні елементи об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення».

Додаткові завдання

---

1. Віднайдіть в Особливій частині КК по декілька кримінальних правопорушень, які вчиняються шляхом дії чи бездіяльності. 2. Наведіть свою класифікацію злочинних наслідків. 3. Приведіть декілька прикладів, при яких факультативні ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення впливають на кваліфікацію.

Перелік додаткової літератури

---

1. Дорохіна Ю. А. Генеза дослідження змісту об'єктивної сторони складу злочину. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. 2013. № 1(2). С. 221-227. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2013_1\(2\)__39](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2013_1(2)__39)

2. Рудковська М. Р. Значення об'єктивної сторони злочину для характеристики суспільної небезпеки діяння. Наше право. 2017. № 3. С. 95-100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2017_3_19

3. Чугуніков І. І. Об'єкт та об'єктивна сторона складу злочину: проблеми розмежування. Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. 2018. № 17. С. 167-181. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vprc_2018_17_23

Заняття 4. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення

Практичне заняття (2 години)

Задачі

Задача 1. 17.03.2010 року Деркач надав приміщення власної квартири № 32, що по вул. Будівельників, 27А м. Ладижин Вінницької області, громадянину Гутичу, в результаті чого останній у приміщенні квартири виготовив і вжив наркотичний засіб шляхом ін'єкції.

Проаналізуйте об'єктивну сторону складу кримінального правопорушення. Встановіть, до якої ознаки складу кримінального правопорушення слід віднести квартиру Деркача.

Задача 2. Валовська дуже важко переживала смерть бабусі, яка була для неї єдиною близькою людиною, вдень вона навчалася, а вночі працювала офіціанткою, потім не було можливості працювати, скінчилися гроші. На початку 2010 року її виключили з інституту, квартиру відключили від електроенергії. 18 березня 2010 року вона вийшла в магазин за продуктами, залишивши вдома 2-річного сина самого, та не повернулася. Після цього, вона боялася повернутися до дому та побачити, що сталося з дитиною, а коли повернулася, сина вже забрали до лікарні. Вона відвідувала його, мала намір забрати його до дому, однак дізналася, що дитину всиновили. Після пройденого лікування їй нервова напруга спала, вона стала краще себе почувати.

Проаналізуйте об'єктивну сторону складу кримінального правопорушення. Встановіть форму діяння. Чи буде Валовська притягуватись до кримінальної відповідальності?

Задача 3. Близько 19 години 20 хвилин 26 червня 2009 року, після спільного розпиття спиртних напоїв, Голинський і Вайсюк йшли по стежці, де між ними виникла сварка з приводу неповернення Вайсюком малозначної суми коштів. Голинський збив з ніг потерпілого, наніс йому два удари кулаком правої руки в ліву частину обличчя та два удари кулаком лівої руки в праву частину обличчя. А коли потерпілий звівся на ноги та пішов стежкою, Голинський, знаходячись позаду Вайсюка, несподівано для останнього дерев'яною палицею, підбраною біля стежки, наніс один удар потерпілому в ліву тім'яну ділянку голови та другий удар палицею в потиличну ділянку голови дещо зліва. Від отриманих тілесних ушкоджень потерпілий, втративши свідомість, впав на копицю сіна. Голинський обклав тіло Вайсюка сіном, та підпалив його, кинувши у вогонь газову запальничку і дерев'яну палицю, після чого з місця скоєння кримінального правопорушення зник. Експертиза встановила, що на момент підпалу Вайсюк був живий.

Проаналізуйте об'єктивну сторону складу кримінального правопорушення

Задача 4. В кінці травня 2010 року Сурупа, знаходячись на будівельному об'єкті по вул.Халтурина в м.Ялта, виготовив саморобним способом нунчаку - складну холодну зброю ударно-роздроблюючої та удушаючої дії, яку без передбаченого законом дозволу носив при собі.

Проаналізуйте об'єктивну сторону складу кримінального правопорушення. До якої ознаки складу кримінального правопорушення належить нунчаку?

Задача 5. 5 квітня 2010 року Дзвонковський подав співробітнику органу дізнання письмову заяву про притягнення до кримінальної відповідальності Білогана та Худика, в якій навів завідомо неправдиві відомості про те, що 3 квітня 2010 року вказані особи спричинили йому тілесні ушкодження і заволоділи його особистим майном на суму 600 грн. При цьому він був попереджений про кримінальну відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення, про що власноручно розписався у відповідній книзі.

Проаналізуйте об'єктивну сторону складу кримінального правопорушення.

Задача 6. Мельникович з листопада 2006 року отримував замовлення від різноманітних осіб на реалізацію копій «Microsoft Windows XP», які він записував з належного йому ПК на компакт-диски в своїй квартирі.

Проаналізуйте об'єктивну сторону складу кримінального правопорушення. Яким чином об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення співвідноситься з об'єктом і предметом посягання?

Заняття 5. Суб'єкт кримінального правопорушення

Семінарське заняття (2 години)

Методичні зауваження

Крім визначення поняття суб'єкта складу кримінального правопорушення, потрібно розрізняти обов'язкові (фізична особа, вік кримінальної відповідальності, осудність) та факультативні ознаки. Привертає увагу існування загального та спеціального суб'єкта кримінального правопорушення в кримінальному праві. При цьому певну специфіку має оцінка ознак та видів спеціального суб'єкта, його значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Привертає увагу той факт, що поняття осудності в кримінальному праві сьогодні має законодавче вираження (ч.1 ст. 19 КК). Неосудність має свої критерії (ч. 2 ст. 19 КК). Актуальною є проблема обмеженої осудності в кримінальному праві (ст. 20 КК), а також проблеми кримінальної відповідальності за злочин, учинений у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.

Питання для вивчення

---

1. Поняття і ознаки суб'єкта кримінального правопорушення
2. Вік кримінальної відповідальності
3. Поняття та критерії осудності
4. Неосудність та її критерії
5. Відповідальність при обмеженій осудності
6. Відповідальність за вчинення кримінального правопорушення в стані сп'яніння, внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.
7. Спеціальні ознаки суб'єкта кримінального правопорушення

Темати рефератів

«Кримінальна відповідальність юридичних осіб: досвід зарубіжних країн», «Вік кримінальної відповідальності: знизити, підвищити, залишити без змін», «Відповідальність осіб з неспівпадаючими фізіологічними та розумовими показниками: відстаючих у розвитку чи акселератів», «Діяльність по доведенню особи до стану сп'яніння з метою вчинення нею кримінального правопорушення: проблеми криміналізації», «Наркотичні засоби та одурманюючі речовини».

Додаткові завдання

---

1. Складіть розширену таблицю медичного критерію неосудності.
2. Віднайдіть у Особливій частині декілька кримінальних правопорушень зі спеціальним суб'єктом.
3. Проаналізуйте на прикладі статей Особливої частини тезу про необхідність введення у КК України терміну «спеціальний предмет кримінального правопорушення» чи «спеціальний потерпілий від кримінального правопорушення».

Перелік додаткової літератури

---

1. Аніщук В. Вплив віку суб'єкта злочину на кримінальну відповідальність. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 7. С. 172-175. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2019_7_32
2. Авраменко О. В. Стан сильного душевного хвилювання за кримінальним правом України : монографія. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2009. 211 с.
3. Бурдін В. М. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені в стані сп'яніння. Київ : Атіка, 2005. 160 с.
4. Бурдін В. М. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені в стані сильного душевного хвилювання. Львів : ПАІС, 2006. 200 с.
5. Довбань І. М. Державний службовець як спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. 2020. Вип. 45. С. 125-128. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2020_45_29
6. Крайник Г. С. Теоретичний і практичний аспекти визнання юридичної особи суб'єктом злочину. Теорія і практика правознавства. 2013. Вип. 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2013_1_18
7. Куц В. М. Теоретико-прикладні аспекти проблеми суб'єкта злочину. Вісник Університету внутрішніх справ. 1996. Вип. 1. С. 17-23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_1996_1_6
8. Максимович Р. Л., Вовк М. З. Поняття віку суб'єкта злочину. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2012. Вип. 3. С. 134-143. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2012_3_15
9. Мирошниченко Н. М. Неповнолітній суб'єкт злочину. Актуальні проблеми держави і права. 2009. Вип. 47. С. 157-161. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2009_47_33
10. Стрекалов А. Є. Актуальні аспекти правового статусу неповнолітнього суб'єкта злочину. Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2013. № 27. С. 83-89. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2013_27_13

11. Терентьев В. І. Окремі питання кваліфікації злочинів зі спеціальним суб'єктом у кримінальному праві України. Актуальні проблеми держави і права. 2005. Вип. 26. С. 241-245. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2005_26_46

Заняття 6. Суб'єкт кримінального правопорушення

Практичне заняття (2 години)

Задачі

Задача 1. Авдіюк, 13 років, та Шовгенюк, 15 років, вночі викрали автомашину «Жигулі» і всю ніч каталися на ній по місту, а потім кинули її. Коли вони відійшли від машини на 5 м, Шовгенюк запропонував вкрати з неї приймач і інструменти. Вони повернулися і зняли приймач, забрали з багажника набір дорогих італійських інструментів і магнітофон, який знайшли в багажнику.

Кваліфікуйте скоєне і дайте юридичний аналіз дій кожного.

Задача 2. Гундяк і Ришков проходили лікування в психіатричній лікарні. На вихідні дні вони були відпущені додому. Увечері, проходячи мимо дачі, в якій взимку ніхто не жив, вони зламали двері та викрали телевізор і транзисторний приймач. Коли вони йшли додому, їх помітив сторож і хотів затримати. Поклавши на землю телевізор і приймач, Гундяк і Ришков накинулися на сторожа і почали його бити. Заподіяні пошкодження виявилися смертельними. Гундяк страждав шизофренією, а Ришков - психічним розладом, що не виключав осудності.

Розкрийте критерії осудності. Чи є Гундяк і Ришков суб'єктами кримінального правопорушення?

Задача 3. Бучинська, головний бухгалтер мережі магазинів, яка заробляла 3500 грн. в місяць, була затримана при спробі викрасти в магазині самообслуговування одеколон вартістю 45 грн. У ході розслідування в її квартирі було виявлено 9 флаконів такого ж одеколону. Встановлено, що Бучинська є kleptomанкою.

Які кримінально-правові наслідки вчиненого?

Задача 4. У день свого народження 14-річний Будний згвалтував свою однокласницю Черничко. Діяння було вчинено біля 0 годин у день святкування.

Чи підлягає Будний кримінальній відповідальності? Чи має значення для вирішення справи час народження?

Задача 5. Лесів працювала заступником директора і одночасно завідувачем кафедри фінансів та інформаційно-математичних дисциплін Ялтинської філії Європейського університету. 25 травня 2010 року біля 12 год., перебуваючи в своєму службовому кабінеті, вона отримала від Чабанюк неправомірну вигоду в сумі 1100 грн. за здачу академічної заборгованості її дочки. Біля 13 год. в тому ж кабінеті вона отримала від Капустіної неправомірну вигоду в розмірі 500 грн. за здачу академічних заборгованостей її сина. грошима, отриманими в якості хабара вона розпорядилася за власним розсудом.

Чи являється Лесів службовою особою? Проаналізуйте скоєне з точки зору суб'єкта кримінального правопорушення.

Задача 6. Тараканов, висловлюючи надумані претензії до Бучацького, з яким не перебував у відносинах підлеглості, з приводу повільної підготовки останнім до відпочинку, в присутності інших військовослужбовців підрозділу, застосував фізичне насильство до Бучацького, а саме, 30 листопада 2007 року, близько 22 години 30 хвилин після команди «Відбій», в спальному приміщенні казарми Центру забезпечення службової діяльності структурних підрозділів Міністерства оборони України наніс йому два удари кулаком правої руки по схрещеним напроти лоба долонях рук, а 1 грудня того ж року, біля 22 години 30 хвилин, в приміщенні кімнати для вмивання наніс потерпілому два удари кулаком правої руки по схрещеним напроти лоба долонях рук. Внаслідок нанесення підсудним ударів Бучацькому були заподіяні побої і забій м'яких тканин тильної поверхні лівої кисті, тобто, легке тілесні ушкодження.

Як статус військовослужбовця впливає на кваліфікацію дій Тараканова?

Заняття 7. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення

Семінарське заняття (2 години)

Методичні зауваження

Центральне місце в суб'єктивній стороні займає вина, відсутність цієї ознаки включає кримінальну відповідальність (ст. 2 КК України). Має бути розкрита соціальна та юридична сутність вини, а також форми та види вини. Особлива увага приділяється аналізу складів кримінальних правопорушень зі подвійною формою вини. Також розглядається поняття казусу, випадку як невинного заподіяння суспільно небезпечних наслідків. Необхідно розглянути поняття та види умислу та необережності. Особливу увагу потрібно звернути на види умислу, вироблені теорією кримінального права, а також на ознаки прямого умислу в різних за конструкцією складах кримінального правопорушення.

Потребують детального розгляду факультативні ознаки суб'єктивної сторони - мотив, мета, емоційний стан.

Питання для вивчення

---

1. Поняття та значення суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
  2. Вина: поняття, зміст, форми.
  3. Умисел та його види.
  4. Необережність та її види.
  5. Подвійна (складна) форма вини.
  6. Факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення (мотив, мета, емоційний стан) та їх вплив на кваліфікацію кримінального правопорушення.
  7. Помилка і її види. Кваліфікація діяння при юридичній чи фактичній помилці.
-

Темі рефератів

«Особливості кримінальної відповідальності при визначеному та невизначеному умислі», «Порівняльна характеристика видів вини», «Відповідальність при подвійній формі вини», «Види помилок та їх вплив на кваліфікацію».

Додаткові завдання

---

1. Наведіть декілька прикладів складів кримінального правопорушення, які відрізняються за формою вини. 2. Віднайдіть у КК склади кримінальних правопорушень, які передбачають подвійну форму вини. 3. Проведіть власну класифікацію мотивів вчинення кримінального правопорушення.

Перелік додаткової літератури

---

1. Айдинян А. В. Фактична помилка та необережність: співвідношення за кримінально-правовим змістом. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2014. Вип. 25. С. 179-182. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_25_45
2. Багіров С. Р. Підходи до розуміння необережного співзаподіяння у науці кримінального права. Питання боротьби зі злочинністю. 2016. Вип. 32. С. 153-171. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pbzz_2016_32_13
3. Вереша Р. В. Зміст та значення психологічної теорії вини в кримінальному праві. Вісник Академії адвокатури України. 2012. Число 3. С. 107-112. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2012_3_18
4. Вереша Р. В. Поняття та зміст вини в межах об'єктивної кримінально-правової концепції. Вісник Академії адвокатури України. 2012. Число 2. С. 119-124. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2012_2_17
5. Вереша Р. В. Проблеми вини в теорії кримінального права : навч. посіб. Київ : Атіка, 2005. 404 с.
6. Вереша Р. В. Феноменологія суб'єктивної сторони складу злочину. Вісник Академії адвокатури України. 2018. Т. 15, № 1-2. С. 40-49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2018_15_1-2_7
7. Далекорей А. М. Мотив умисного злочину: поняття та його кримінально-правова характеристика. Молодий вчений. 2014. № 7(1). С. 142-146. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2014_7\(1\)__40](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2014_7(1)__40)
8. Кочуріна Д. В. Види покарань, що передбачені за необережні злочини: результати вивчення кримінального законодавства України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2017. Вип. 44(2). С. 84-87. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_44\(2\)__21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_44(2)__21)
9. Савченко А. В. Мотив і мотивація кримінального правопорушення : монографія. Київ : Атіка, 2002. 144 с.

Заняття 8. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення

Практичне заняття (2 години)

Задачі

Задача 1. Сержант Фулей вишикував відділення тільки що прибулих солдатів першого року служби та з словами: «Подивимося, які ви міцні» - пішов уздовж ряду, сильно ударяючи кулаком в живіт кожного з солдатів. Коли він ударив Білика, той впав, знепритомнів і через три години помер. Експертиза встановила, що удар припав на нервову зв'язку, викликав шок, втрату свідомості, а потім і смерть.

Проаналізуйте суб'єктивну сторону скоєного.

Задача 2. П'яний тракторист Боліновський розважався тим, що направляв трактор на людей. Декілька чоловік вимушено було відстрибнути в грязюку, один опинився в кюветі, а Остапенко не встигла відскочити і була задавлена на смерть.

Проаналізуйте суб'єктивну сторону скоєного.

Задача 3. Територія стрільбища була обгороджена колючим дротом. Проте іноді місцеві жителі підлазили під дріт і збирали на території стрільбища гриби. За грибами пролізла і Воробець. Жінка була глуха і пострілів не чула. Вона була убита пострілом сержанта Соломуда, що стріляв по мішені.

Проаналізуйте суб'єктивну сторону скоєного.

Задача 4. 15-річні підлітки Боднарук і Павлишин грали у дворі в карти. Між ними відбулася сварка, потім зав'язалася бійка, під час якої Боднарук ударив Павлишина три рази кулаком по голові. Один удару влучив у ліву скроню. Він спричинив перелом скроневої кістки, що викликало внутрічерепну кровотечу. Наступного дня стан здоров'я Павлишина різко погіршав, він був доставлений в лікарню, де помер.

Проаналізуйте суб'єктивну сторону скоєного.

Задача 5. Тачинський посадив на городі рідкісний і сильноврожайний сорт капусти і обгородив грядки дротом, до якого був підключений електрострум напругою 220 В. У город вночі заліз 16-річний підліток, який хотів поласувати яблуками, що росли поруч, і для цього переліз через огорожу. Він зачепив дріт і був убитий електрострумом. Тачинський пояснив, що дріт був проведений для освітлення грядки, оскільки капуста вимагала круглодобового догляду, і він двічі на ніч виходив для проведення відповідних робіт. Проаналізуйте суб'єктивну сторону скоєного.

Задача 6. Назарук увечері 15 березня 2002 р. під час сварки зі своєю дружиною завдав їй з метою вбивства два удари молотком по голові та дев'ять ударів кухонним ножом у різні ділянки тіла. Внаслідок одержаних поранень потерпіла померла на місці події. Уранці 17 березня 2002 р. Назарук розпочав

сварку зі своєю донькою і, достовірно знаючи, що вона вагітна внаслідок випадкового статевого зв'язку, з метою вбивства схопив її за шию та задушив. Вироком апеляційного суду Одеської області від 12 грудня 2002 р. Назарука на підставі ст. 70 КК засуджено за сукупністю кримінальних правопорушень, відповідальність за які передбачено ч. 1 ст. 115 та пунктами 2, 13 ч. 2 зазначеної статті цього Кодексу, на 14 років позбавлення волі. У касаційній скарзі засуджений Назарук, не оспорюючи своєї винності у вбивстві дружини та доньки, просив перекваліфікувати його дії зі ст. 115 на ст. 116 КК, посилаючись на те, що злочини він вчинив у стані сильного душевного хвилювання, яке виникло внаслідок аморальної поведінки потерпілих та їх образ на його адресу. Проаналізуйте суб'єктивну сторону скоєного.

Заняття 10. Стадії вчинення кримінального правопорушення

Семінарське заняття (2 години)

Методичні зауваження

Потрібно мати на увазі, що чинне законодавство визнає три стадії вчинення кримінального правопорушення (готування, замах та закінчене кримінального правопорушення), які різняться між собою за ступенем розвитку об'єктивної сторони. Законодавець визнав замах і готування суспільно небезпечними діяннями та встановив за них відповідальність. Слід зосередитися на з'ясуванні сутності кожної стадії, на характеристиці об'єктивних та суб'єктивних ознак з урахуванням моменту закінчення кримінального правопорушення, на вмінні відмежувати готування від замаху та замаху від закінченого кримінального правопорушення. Особливу увагу потрібно звернути на з'ясування видів замаху та їх відмежування від закінченого кримінального правопорушення. Треба звернути увагу на з'ясування видів замаху (закінченого та незакінченого, а також на питання про добровільну відмову від доведення кримінального правопорушення до кінця (ст. 17 КК).

Питання для вивчення

---

1. Поняття і види незакінченої злочинної діяльності
  2. Поняття закінченого кримінального правопорушення
  3. Готування до кримінального правопорушення. Форми готування
  4. Замах і його види
  5. Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця
-

Темати рефератів

«Підстава кримінальної відповідальності за замах і готування до кримінального правопорушення», «Непридатний замах», «Поняття закінченого кримінального правопорушення», «Форми готування», «Особливості закінченого і незакінченого замаху», «Ознаки добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця».

Додаткові завдання

---

1. Намалюйте схему розвитку умисного кримінального правопорушення в часі та позначте на ній всі стадії. 2. Проаналізуйте момент закінчення кримінальних правопорушень з матеріальним складом. 3. Наведіть приклади усічених складів кримінальних правопорушень і встановіть їх співвідношення з готуванням.

Перелік додаткової літератури

---

1. Бурдін В. М. Стадії вчинення злочину в історії вітчизняного кримінального законодавства. Журнал східноєвропейського права. 2014. № 10. С. 5-11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2014_10_3

2. Вакула І. Ю. Види стадій вчинення злочину за кримінальним правом України та Республіки Польща. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. 2014. Вип. 2. С. 193-204. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvlduvs_2014_2_23

3. Воробей П. А. Стадії вчинення умисного злочину. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2012. Вип. 4. С. 260-272. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2012_4_34

4. Гродецький Ю. В. Стадії вчинення злочину та добровільна відмова за законодавством пострадянських держав. Вісник Асоціації кримінального права України. 2018. Вип. 2. С. 15-48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vakpu_2018_2_4

5. Зінченко І. О. Стадії вчинення злочину за кримінальним правом України та Англії: порівняльно-правовий аспект. Вісник Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого". Серія : Економічна теорія та право. 2013. № 2. С. 240-251. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_etp_2013_2_27

6. Тихий В. П. Кримінально-правовий інститут стадії вчинення злочину. Вісник Асоціації кримінального права України. 2013. Вип. 1. С. 171-184. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vakpu_2013_1_13

Заняття 11. Стадії вчинення кримінального правопорушення

Практичне заняття (2 години)

Задачі

Задача 1. Кудляк і Статкевич зустріли в під'їзді Губян і вирішили її зґвалтувати. Наздогнавши її, вони затиснули їй рот і затягнули в підвал. Не дивлячись на опір Губян, Кудляк зґвалтував її. Статкевич допомагав йому подавити опір потерпілої, тримав її за руки, допомагав роздягати. Після цього насильство намагався вчинити Статкевич, а Кудляк тримав потерпілу. Проте скоїти зґвалтування він не зміг з фізіологічних причин.

Проведіть аналіз вчиненого з точки зору стадій вчинення кримінального правопорушення.

Задача 2. Бажовський запросив додому свою знайому Струнчак і запропонував їй вступити в статевий зв'язок. Коли Струнчак відмовилася, він не почав наполягати, а запропонував випити вина, непомітно підсипавши в її стакан сильне снодійне з надією, що вона засне і він вчинить з нею статевий акт. Запідозривши недобре, Струнчак непомітно поміняла стакани. Незабаром Бажовський заснув настільки міцно, що вона не могла його розбудити. Злякавшись, вона покликала сусідів, які викликали швидку допомогу. Приведений до тями лікарями, Бажовський щиросердо розповів про свої задуми.

Проаналізуйте ситуацію з точки зору стадій вчинення кримінального правопорушення.

Задача 3. Ашимбрейнер пізно увечері зустрів Міцтуру в парку і намагався зґвалтувати її, для чого зірвав з неї одяг. Чинячи опір, вона сказала Ашимбрейнеру, що їй ще немає 16 років і що її брат працює в міліції.

Злякавшись відповідальності, Ашимбрейнер допоміг Міцтурі одягнутися і відпустив її.

Проганалізуйте ситуацію з точки зору стадій вчинення кримінального правопорушення.

Задача 4. Косяк вирішив убити Перепелицю, якого він підозрював у зв'язку зі своєю дружиною. Зарядивши двоствольку кулями, здатними заподіяти смерть людині, він відстежив Перепелицю, вистрілив з близька, але промахнувся. Хоча в рушниці була друга куля, він стріляти другий раз не став. Адвокат Косяка просить закрити справу, зважаючи на добровільну відмову його клієнта.

Дайте обґрунтовану відповідь на клопотання адвоката.

Задача 5. Тимчук, працюючі паромником під керівництвом Дердюка, вийшов на роботу в нетверезому стані, за що той усунув його від роботи. Бажаючи помститися останньому, Тимчук приніс з свого будинку заряджену мисливську рушницю, навів її на Дердюка і натиснув на курок. Проте, зважаючи на

несправність спускового механізму, рушниця не вистрілила. У нього відібрали зброю, і він пішов додому.

Адвокат Тимчука наполягав на відсутності підстав для кримінальної відповідальності, зважаючи на замах на вбивство з непридатними засобами.

Дайте обґрунтовану відповідь на клопотання адвоката.

Задача 6. Литвин, раніше судимий за ст.ст. 15 ч.2, 185 ч. 1 КК України до 1 року позбавлення волі, на підставі ст. 75 КК України звільнений від відбування покарання з випробовуванням з іспитовим строком 1 рік, 12.04.2010 року, приблизно о 15 год. 30 хв. знаходячись в приміщенні магазину «Мега Маркет», впевнившись, що за його діями ніхто не спостерігає, одягнув на себе чоловічий джемпер чорного кольору, вартість якого з урахуванням ПДВ становить 109 грн. 20 коп. Після цього Литвин, не розрахувавшись за вказаний чоловічий джемпер, утримуючи викрадене при собі, направився до виходу з приміщення магазину «Мега Маркет», але був затриманий працівниками охорони вказаного магазину і викрадене у нього було вилучено.

Визначте стадію вчинення кримінального правопорушення.

Задача 7. 10.05.2010 року о 4 годині 30 хвилин, перебуваючи в нетверезому стані, Василів разом з Пуфлер зайшли в житловий будинок до Абрам'юка. Коли Абрам'юк вийшов з кімнати, Василів, щоб не бачила Пуфлер, викрав мобільний телефон, який стояв на кріслі біля дивану, заховав його в кишеню куртки і сказав до Пуфлер, що пора йти вже додому, потягнув її на вулицю, де в дверях зустрівся з Абрам'юком. Він зрозумів, що той швидко побачить, що хтось вкрав телефон, і почав втікати. На бігу, він вирішив мобільний телефон викинути в траву, де його і знайшов Абрам'юк.

Визначте стадію вчинення кримінального правопорушення.

Заняття 12. Співучасть у вчиненні кримінального правопорушення

Семінарське заняття (2 години)

Методичні вказівки

Важливим завданням є розуміння форми співучасті в науці та законодавстві. При вивченні питання про види співучасників необхідно знати об'єктивні та суб'єктивні ознаки діяльності організатора, підбурювача, виконавця та пособника.

Особливу увагу потрібно звернути на межі кримінальної відповідальності співучасників, на особливості кримінальної відповідальності організаторів та членів організованої групи чи злочинної організації. Детального вивчення потребують законодавчі положення про кримінальну відповідальність в разі добровільної відмови співучасників вчинення кримінального правопорушення (ст. 31 КК).

Питання для вивчення

---

1. Поняття співучасті, її об'єктивні і суб'єктивні ознаки.
  2. Форми співучасті.
  3. Види співучасників
  4. Відповідальність співучасників.
  5. Кримінальна відповідальність організаторів та учасників організованої групи чи злочинної організації
  6. Екссес виконавця
  7. Добровільна відмова співучасників
-

Теми рефератів

«Співучасть у злочинах із спеціальним суб'єктом», «Причетність до кримінального правопорушення», «Кількісний і якісний екссес виконавця».

Додаткові завдання

---

1. Намалюйте схему форм співучасті. 2. Відобразіть схематично ваше власне розуміння організованої групи і злочинної організації. 3. Наведіть декілька прикладів із життя (із побачених вами фільмів, прочитаних книг тощо), у яких можна виявити ту чи іншу форму співучасті у злочині.

Перелік додаткової літератури

---

1. Абасов Г. Г. Спільність, як об'єктивна та суб'єктивна ознака у співучасті: проблеми теорії та практики. Форум права. 2008. № 1. С. 6-10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
2. Альошин Д. П. Форми співучасті у новому Кримінальному кодексі України: проблеми реалізації правових норм. Право і безпека. 2012. № 1. С. 15-20.
3. Анохіна Л. С. Проблеми класифікації форм співучасті у злочині. Форум права. 2008. № 1. С. 23-27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
4. Вознюк А. А. Розподіл функцій і ролей за окремими формами співучасті в злочині. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2012. № 1(3). С. 94-100. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2012_1\(3\)_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2012_1(3)_13)
5. Демидова Л. Кримінальна відповідальність за участь у злочинах, вчинених злочинною організацією. Право України. 2003. № 1. С. 102-104.
6. Житний О. О. Генезис інституту співучасті у злочині в кримінальному праві України під впливом норм міжнародного права. Право і Безпека. 2012. № 4. С. 155-160. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2012_4_35
7. Загодіренко П. О. Щодо підстав кримінально-правової кваліфікації діянь співучасників. Університетські наукові записки. 2014. № 1. С. 158-163. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2014_1_22
8. Кваша О. О. Вдосконалення кримінально-правової протидії організованим формам співучасті у злочині. Університетські наукові записки. 2009. № 2. С. 232-237. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2009_2_43
9. Кваша О. О. Співучасть у злочині: системно-структурне дослідження. Правова держава. 2013. Вип. 24. С. 326-333. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PrDe_2013_24_48
10. Крижановський А. До питання про злочинну організацію як форму співучасті. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія : Юридичні науки. 2022. Т. 9, № 2. С. 154-159. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2022_9_2_25
11. Нікіфоров В. Ю. Проблеми кваліфікації співучасників в організованій групі та злочинній організації. Форум права. 2008. № 1. С. 328-333. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
12. Орловський Р. С. Кримінально-правове значення форм співучасті. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2014. Вип. 25. С. 218-222. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_25_56
13. Рябущенко Д. Ю. Кримінально-правова характеристика видів співучасників за українським законодавством. Економіка. Фінанси. Право. 2022. № 6(1). С. 18-22. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2022_6\(1\)_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2022_6(1)_6)

14. Ус О. Правила кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті. Вісник Національної академії правових наук України. 2014. № 1. С. 149-159. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2014_1_17

15. Христова Ю. В. Дотримання прав і свобод людини при застосуванні кримінального законодавства про покарання співучасників злочину. Форум права. 2012. № 2. С. 742-747. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

16. Чорний Р. Л. Розвиток законодавства України про кримінальну відповідальність співучасників злочину. Університетські наукові записки. 2007. № 4. С. 361-369. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2007_4_58

Заняття 13. Співучасть у вчиненні кримінального правопорушення

Практичне заняття (2 години)

Задачі

Задача 1. Гамор організував групу осіб для здійснення крадіжок. Чонка повинен був з'ясувати, у кого з жителів міста є багато грошей або інших цінностей. Беца стежив за господарями, щоб дізнатися, коли удома нікого не буває. Марків залізав в квартиру і подавав у вікно Безкоровайному вкрадене, а Стучка відвозив вкрадене на дачу Грицаку, який ховав вкрадене. Сам Гамор в дні, коли вчинялися крадіжки, виїжджав в інше місто. Таким чином були скоєні три крадіжки. Під час четвертої в квартирі опинився сусід господаря, який помітив злодія. Тоді Марків ударив господаря лежачим на підвіконні молотком, заподіявши його здоров'ю ушкодження середньої тяжкості.

Дайте аналіз форми співучасті та видів співучасників.

Задача 2. Ілюк на прохання Батюка за велику суму грошей убив Гаталу, після чого прийшов до своєї знайомої Перегуняк, з якою він постійно жив разом, і розповів про все. Вона попраля скривавлену сорочку, заховала ніж, яким було вчинене вбивство, а потім на прохання Ілюка з'їздила до Батюка за обумовленою сумою, частину якої Ілюк віддав Перегуняк.

Дайте аналіз форми співучасті і видів співучасників.

Задача 3. Пазинюк написав декілька листів своєму молодшому брату, що проходив службу в армії, про те, що його дружина поводить непристойно, зустрічається з іншими чоловіками, хоча знав, що це не відповідає дійсності. Те ж саме він підтвердив братові при особистій зустрічі, коли той демобілізувався. Такі ж листи, що ображають гідність дружини брата, Пазинюк написав і її родичам. В результаті брат Пазинюка в нетверезому стані вночі озброївся ножем, прийшов в будинок батьків дружини, де вчинив її вбивство.

Чи має місце в даному випадку підбурювання?

Задача 4. Мисів і Хім'як протягом тривалого часу навчали підлітка Романюка (17 років) різних прийомів і способів вчинення кишенькових крадіжок, потім прийняли в нього «екзамен» і сказали йому, що він вже досвідчений злодій. Згодом Ромашок був спійманий на гарячому.

Вирішіть питання про відповідальність Мисіва і Хім'яка. Чи можна їх вважати організаторами?

Задача 5. 12 квітня 2008 року Юхман, Циркунпк та Мордач, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння на зупинці громадського транспорту «Київський майдан» по вул. Рівненській в м. Луцьку безпричинно принизили гідність Сиротюк, нецензурно лаючись в її адресу. У відповідь на зроблене їм Грибинюком і Петриченком зауваження, Юхман, Циркуник та Мордач нанесли їм удари руками і ногами, спричинивши потерпілим фізичний біль. Після цього

вони розділились на дві групи. Юхман став неподалік, спостерігаючи за обстановкою. Циркуник відійшов в сторону з Грибинюком і, продовжуючи наносити йому удари руками і ногами, дістав ніж та наніс чисельні удари ножом в ліву частину тулубу потерпілого, заподіявши останньому 7 проникаючих ножових поранень грудної клітки та живота, які відносяться до тяжких тілесних ушкоджень. Мордач, який знаходився біля Петриченка, в момент, коли останній повернувся спиною, наніс тому в спину чотири удари ножом, спричинивши останньому тяжкі тілесні, ушкодження у вигляді проникаючого поранення грудної клітки справа.

Визначте вид і форму співучасті.

Задача 6. Дикун у вересні 2009 року працював водієм в ТОВ «ВАМП». 9 вересня він спільно з експедитором Ковальчуком розвозив товар по торговельним точкам у Запорізькій обл. Спілкуючись по телефону з Васишиним, він повідомив йому про свій маршрут і про те, що у експедитора з собою наявно близько 12 тис. грн. Васишин запропонував йому викрасти ці гроші, на що він погодився. Згодом він повідомив Васишина про місце, де вони зупиняться на нічліг, задні двері в бусі він залишив відкритими та в потрібний момент відійшов, начебто, за потребою. Васишин, застосовуючи погрози за допомогою ножа, забрав у Ковальчука 11500 грн. і мобільний телефон.

Визначте форму співучасті і вид співучасника.

Заняття 14. Множинність кримінальних правопорушень

Практичне заняття (2 години)

Задачі

Задача 1. Микулинський і Бежук, працюючи в трамвайному парку, протягом місяця в декілька прийомів викрали з кабінету директора парку абонементних талонів на суму 6 тис. грн. і продали їх. Як кваліфікувати їх дії? Чи буде тут множинність кримінальних правопорушень?

Задача 2. Гордій викрав автомашину і вчинив наїзд на пішохода, який помер.

Визначте форму множинності.

Задача 3. Гуцал був засуджений до трьох років позбавлення волі за крадіжку групою осіб. Відбуваючи покарання, він побив ув'язненого Малгацука за те, що той відмовився виконувати за Гуцала господарські роботи.

Визначте форму множинності.

Задача 4. Залубняк, 17 років, був засуджений за умисне вбивство до восьми років позбавлення волі. Відбувши покарання, він скоїв вбивство з помсти - убив Юзишина, що виступив свідком у його першій справі.

Чи буде множинність в діях Залубняка, і якщо так, то якої форми?

Задача 5. Курин убив Кумлика з особистих мотивів. В цей час в кімнату зайшла дружина. Кумлика, яку він теж вбив з метою приховати попередній злочин. Після того Курин підпалив будинок потерпілих.

Визначте форму множинності.

Задача 6. Дурманов був хворий на шизофренію. Він дуже страждав від цього і хотів покінчити життя самогубством. Однак йому не вистачало мужності. Тоді він попросив Новоселова застрелити його з рушниці, що належала Дурманову. Вони випили горілки і пішли в ліс. Новоселов двома пострілами вбив Дурманова, а після вбивства взяв собі рушницю Дурманова і гроші, які знаходилися в його гаманці.

Чи має місце множинність кримінальних правопорушень?

Задача 7. В невеличкому селищі громадянин Фербер викрав у сусіда мотоцикл і сховав його у лісі, маючи намір його продати. На наступний день грибники в лісі випадково знайшли мотоцикл і повернули його господарю. Але через деякий час Фербер знову викрав той же мотоцикл і сховав у своєму сараї.

Чи є множинність кримінальних правопорушень у діях Фербера?

Заняття 15. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

Семінарське заняття (2 години)

Методичні вказівки

При вивченні необхідної оборони потрібно чітко засвоїти всі умови правомірності необхідної оборони, що належать як до посягання, так і до захисту. Також необхідно з'ясувати питання щодо уявної оборони та відмежування необхідної оборони від крайньої необхідності.

При вивченні крайньої необхідності слід окреслити умови, які характеризують небезпеку, для усунення якої вчиняються дії в стані крайньої необхідності, а також умови, які характеризують самі ці дії.

Також потрібно звернути увагу на такі обставини, як фізичний або психічний примус, виконання наказу або розпорядження, виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації, а також діяння, пов'язані з ризиком.

Питання для вивчення

---

1. Поняття і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.
2. Необхідна оборона. Перевищення меж необхідної оборони.
3. Уявна оборона.
4. Крайня необхідність і умови її правомірності.
5. Затримання злочинця як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
6. Фізичний або психічний примус.
7. Діяння, пов'язане з ризиком.
8. Виконання наказу чи розпорядження.
9. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.
10. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України

Темі рефератів

«Кримінально-правова сутність обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння», «Евтаназія - злочин чи милосердя?», «Провокація оборони».

Додаткові завдання

---

1. Проаналізуйте умови правомірності необхідної оборони. 2. Встановіть відмінність необхідної оборони та крайньої необхідності. 3. Порівняйте нанесення шкоди злочинцеві при його затриманні простими громадянами і працівниками правоохоронних органів. 4. Встановіть умови виправданого ризику.

Перелік додаткової літератури

---

1. Андрушко П. П. Кримінально-процесуальне значення крайньої необхідності та інших обставин, що виключають злочинність діяння. Адвокат. 2011. № 3. С. 9-20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adv_2011_3_1
2. Бесчасна В. В. Проблемні питання кримінально-правової регламентації обставин, що виключають злочинність діяння. Європейські перспективи. 2014. № 2. С. 74-78. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2014_2_15
3. Гуртовенко О. Л. Загальнонаукове підґрунтя обставин, що виключають злочинність діяння. Актуальні проблеми держави і права. 2007. Вип. 32. С. 186-189. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2007_32_43
4. Дегтярьов С. Є. Окремі аспекти вдосконалення кримінально-правової регламентації інституту обставин, що виключають злочинність діяння. Наше право. 2014. № 6. С. 114-118. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2014_6_21
5. Дячук С. І. Імплементация норм міжнародного гуманітарного права у вітчизняний кримінально-правовий інститут обставин, що виключають злочинність діяння. Юридична наука. 2012. № 2. С. 59-65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2012_2_9
6. Загороднюк С. О. Щодо поняття та характеристики обставин, що виключають злочинність діяння. Південноукраїнський правничий часопис. 2013. № 4. С. 31-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pupch_2013_4_14
7. Мельник А. О., Кузьмін С. А. До питання про виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації в контексті кримінально-правового інституту обставин, що виключають злочинність діяння. Боротьба з організованою злочинністю і

корупцією (теорія і практика). 2011. Вип. 24. С. 205-211. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2011_24_25

8. Примаченко В. Ф. Проблеми співвідношення затримання особи, яка вчинила злочин, та інших обставин, що виключають злочинність діяння, із нормами Конституції України. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2011. № 4. С. 333-338. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2011_4_48

9. Рощина І. О., Гудзь С. Д. Необхідна оборона як обставина, що виключає злочинність діяння: національний та міжнародний аспекти. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2013. № 3. С. 155-158. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2013_3_32

10. Сергатий М. О., Лавренко М. А. Щодо питання про розширення кола обставин, що виключають злочинність діяння. Держава та регіони. Серія : Право. 2013. № 2. С. 144-147. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drp_2013_2_29

11. Собко Г. М. Психічне насильство у формі примусу як обставина, що виключає кримінальну відповідальність. Держава та регіони. Серія : Право. 2019. № 4. С. 141-145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drp_2019_4_26

Заняття 16. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

Практичне заняття (2 години)

Задачі

Задача 1. Директор магазину Павлюк віз на моторному човні продукти для свого магазину. Там же їхала жінка, що попросила перевезти її на протилежний берег. Човен перевантажений не був, але на середині річки несподівано почав протікати. Моторист Старчевський, щоб врятувати пасажирів і себе та дістатися до берега, не дивлячись на протести Павлюка, викинув за борт продукти, чим заподіяв істотний збиток магазину, але човен, хоча і насилу, дістався до берега.

Визначте, чи діяв Старчевський у стані крайньої необхідності.

Задача 2. Сенек викрав вантажівку з товаром. Співробітники міліції почали переслідувати його, наказуючи зупинитися, але Сенек не реагував. Тоді сержант Гута вистрілив в колесо. Машина перекинулася. Викрадач загинув.

Чи вірно вчинив Гута при затриманні злочинця?

Задача 3. Матвієшин був засуджений за п. 1 ч. 2 ст. 115 ККУ за вбивство трьох осіб. При цьому суд визнав правдивими показання Матвієшина про вчинення потерпілими розбійного нападу на нього з застосуванням зброї. В процесі захисту Матвієшин, будучи майстром спорту з кік-боксингу, позбавив нападників життя.

Чи правильне рішення суду?

Задача 4. Під час випробувального польоту літака почались перебої в одному з моторів, а потім цей мотор заглох. Керівник польоту віддав наказ льотчику-випробувальнику відвести літак на безпечну відстань від населеного пункту, а потім покинути кабінку, що той і зробив.

Проаналізуйте ситуацію.

Задача 5. Під час шторму у відкритому морі на палубі сухогрузу зірвало кріплення двох контейнерів з особливо цінним вантажем. Капітан, побоюючись того, що контейнери можуть пошкодити судно, а закріпити їх під час шторму не вдасться, віддав наказ скинути їх у море.

Чи правомірні дії капітана? Чи зміниться ситуація, якщо матроси відмовляться виконати цей наказ, вважаючи його незаконним?

Задача 6. Данилюк, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, перебуваючи в приміщенні кухні дачного будинку, після того як незнайомий йому Костюк виламав двері і проник в його дім, наніс йому два удари сокирою по голові, спричинивши тому тяжкі тілесні ушкодження. Дії Данилюка були кваліфіковані за ч. 1 ст. 121 КК України.

Чи вірне рішення прийняв суд?

Задача 7. Бодруг приблизно о 9 год. приїхав з сином Андрієм на ставок, що ними орендується, побачили Щура, який без відповідного дозволу проводив вилов риби вудкою. Щур на зауваження почав їх ображати, а коли Бодруг витягнув сачок із виловленою рибою, Щур намагався вдарити його в обличчя. На його активні дії син захистив його, розвівши їх в сторони. Однак Щур продовжив насильницькі дії, внаслідок чого Андрій наніс йому декілька ударів кулаком в область голови та тулуба, спричинивши легкі тілесні ушкодження.

Чи буде Андрій притягуватись до кримінальної відповідальності?

Заняття 17. Звільнення від кримінальної відповідальності

Семінарсько-практичне заняття (2 години)

Методичні зауваження

Потрібно уважно вивчити правові підстави і порядок звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки, зі зміною обстановки та закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності. Необхідно звернути увагу на відмінність переривання перебігу строків давності притягнення до кримінальної відповідальності від їх зупинки та на питання про застосування давності до особи, що вчинила особливо тяжкий злочин, за який згідно з законом може бути призначене довічне позбавлення волі, а також до тих, хто вчинив злочин проти миру та безпеки людства

Питання для вивчення

---

1. Поняття і види звільнення від кримінальної відповідальності
  2. Звільнення від кримінальної відповідальності:
    - у зв'язку з дійовим каяттям;
    - у зв'язку з примиренням винного з потерпілим;
    - у зв'язку з передачею особи на поруки;
    - у зв'язку із зміною обстановки;
    - у зв'язку із закінченням строків давності.
  3. Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності.
-

Перелік додаткової літератури

---

1. Боровик А., Верещак А. Поняття та види звільнення від кримінальної відповідальності. Юридичний вісник. 2024. № 3. С. 23-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2024_3_5
2. Григор'єва М. Згладжування заподіяної шкоди при звільненні особи від кримінальної відповідальності у зв'язку з її дійовим каяттям. Юридичний вісник. 2019. № 4. С. 217-222. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2019_4_34
3. Григор'єва М. Є. Специфіка заохочувальної норми, яка передбачає звільнення особи від кримінальної відповідальності у зв'язку з її дієвим каяттям. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. 2020. Вип. 47(2). С. 64-68. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2020_47\(2\)__15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2020_47(2)__15)

4. Житний О. О. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Харків : Вид-во Національного ун-ту внутр. справ, 2004. 151 с.
5. Ізраєлян А. О. Особливості звільнення особи від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим, якщо потерпілим є неповнолітня особа. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. 2019. Вип. 39. С. 107-110. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2019_39_26
6. Карпенко Н. В. Теорія та практика звільнення від кримінальної відповідальності в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні. Правовий часопис Донбасу. 2022. № 4(1). С. 190-193. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/pppd_2022_4\(1\)__37](http://nbuv.gov.ua/UJRN/pppd_2022_4(1)__37)
7. Козак О. С. Ефективність звільнення від кримінальної відповідальності в Україні : монографія / за ред. О. М. Бандурки. Київ : Освіта України, 2009. 204 с.
8. Маляренко В. Т., Музика А. А. Амністія та помилування в Україні. Київ : Атіка, 2007. 700 с.
9. Нікіфорова Т. І. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності. Економіка. Фінанси. Право. 2022. № 3. С. 14-18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2022_3_5
10. Сень І. З., Федорович Н. А. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим (ст. 46 КК України): аналіз правових позицій Верховного Суду. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2024. Вип. 84(3). С. 374-382. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2024_84\(3\)__59](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2024_84(3)__59)
11. Слотвінська Н. До питання звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія : Юридичні науки. 2023. Т. 10, № 4. С. 348-351. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2023_10_4_48

Задачи

Задача 1. Петрук на ґрунті ревнощів затіяв бійку з Курієм і ударив його по обличчю. Побачивши, що той впав і у нього йде кров з носа, Петрук зупинив таксі і відвіз Курія в лікарню, де йому була надана медична допомога. Медична експертиза встановила спричинення легкої шкоди здоров'ю. До вечора того ж дня Курій був відпущений з лікарні. Петрук написав йому лист, в якому просив вибачення за скоєне.

Чи повинен він бути протягнений до кримінальної відповідальності?

Задача 2. Сухан зустрівся з Гриник. Гуляючи з нею в лісі, він почав цілувати і обіймати її, застосував силу і зґвалтував Гриник. Втікши від Сухана,

Гриник в сльозах прийшла додому і все розповіла матері. За наполяганням останньої вона подала заяву в міліцію про зґвалтування. В процесі попереднього розслідування Сухан і Гриник одружилися. Вони подали сумісну заяву в прокуратуру з проханням припинити кримінальну справу. У заяві Гриник написала, що вона пробачила Сухана.

Як повинен поступити слідчий?

Задача 3. Кікена і Бродін організувалися в групу, яка здійснювала крадіжки. У 1988 р. ними здійснювалися крадіжки: 15 березня, 20 квітня, 14 червня, 16 серпня, 15 жовтня, 17 грудня; у 1989 р.: 4 січня, 13 березня, 17 травня, 11 липня і 20 серпня. Про все цьому Кікена писав в щоденнику. 1 вересня 1989 р. Кікена загинув в автомобільній аварії. Після його смерті Бродін відвідав церкву і сповідався у священика, який сказав, що смерть Кікени - божа кара за крадіжку. Злякавшись, Бродін більше кримінальних правопорушень не скоював. У травні 2005 р. щоденник випадково потрапив в органи міліції. У Бродіна був проведений обшук, і в його квартирі знайшли багато викрадених речей. Після цього він признався у всіх крадіжках.

Як повинне бути вирішене питання про відповідальність Бродіна?

Задача 4. Друтчак на полюванні убив трьох вовків, маючи на меті зробити з їхніх шкур шуби і продати їх, хоча полювання на вовків на той час було заборонене. Закинувши убитих вовків в автомашину, Друтчак поїхав додому, але по дорозі був затриманий співробітниками ДАІ і відправлений до міліції, де проти нього було порушено кримінальну справу за ознаками ч. 1 ст. 248 КК України. Через три місяці після полювання рішенням місцевих органів самоврядування у зв'язку із збільшенням кількості вовків полювання них було дозволене. Друтчак у зв'язку з цим поставив питання про припинення кримінальної справи за ст. 48 КК України.

Чи обґрунтована його вимога?

Задача 5. Гнатишин, працюючи на пошті, доставляла додому пенсії. 20 травня 2003 р. вона з'явилася з письмовою заявою у відділення міліції, в якому вказала що цього дня вона розносила пенсії по квартирах. У районі будинку № 8 по вул. Незалежності до неї підбіг невідомий і вирвав з її рук сумку з грошима. Проте при першому ж допиті вона відразу призналася, що гроші привласнила. Буквально за годину Гнатишин повернула всю привласнену суму.

Як вирішити питання?

Задача 6. Миронюк біля 19 год. у с.Майдан на ґрунті особистих неприязних відносин з Лаєм наніс останньому удар кулаком руки в обличчя, заподіявши середньої тяжкості тілесні ушкодження. Миронюк вину визнає повністю, кається у вчиненому, просить суд передати його на поруки колективу ДП «Міжгірське лісове господарство».

Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 7. 13 травня 2008 р. достовірно знаючи, що довідка про безперервний стаж роботи на посаді водія в ВАТ «Ковельмолоко» понад 3 роки

на своє ім'я являється завідомо підробленою, Пасічник використав, пред'явивши її у Ковельському ВРЕР УДАІ УМВС України та отримав посвідчення водія категорії «Е» серії АСВ № 034348. В судовому засіданні Пасічник свою вину в інкримінованому злочині визнав повністю, просить звільнити його від кримінальної відповідальності на підставі ст. 45 КК України.

Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 8. Гречин 01.12.2007 року в м. Калуші у невстановленої особи придбав макову соломку, яку перевіз на автомобілі “ Москвич” в м. Івано-Франківськ, де виготовив наркотичні засоби, набрав у шприци і зберігав в машині. В той же день на вул. Надрічна в м. Івано-Франківську працівники міліції затримали Гречина і при проведенні огляду автомобіля виявили та вилучили шприци з рідиною бурого кольору, подріблену масу зеленого кольору, емальовану кружку з накипом на стінках. Гречин пройшов повний курс лікування і просить звільнити його від кримінальної відповідальності.

Чи можна звільнити Гречина від кримінальної відповідальності?